

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีการลงทุนโดยเฉพาะโครงการลงทุนขนาดใหญ่ทั้งภาครัฐและเอกชน ประกอบกับกิจการต่าง ๆ สามารถเลือกแหล่งเงินทุนที่จะนำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจได้หลายทาง การระดมทุนโดยอาศัยเครื่องมือทางการเงิน อันได้แก่ ตราสารหนี้จึงเริ่มมีความจำเป็นมากขึ้น และเข้ามามีบทบาทแทนที่การระดมทุนในรูปแบบเดิม ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของสินเชื่อของสถาบันการเงิน และการระดมทุนโดยการออกหุ้นเพิ่มทุน ทั้งนี้เพราะการระดมทุนในรูปแบบเก่าโดยการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพียงอย่างเดียวเริ่มไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ด้วยสถาบันการเงินทั้งหลายถูกจำกัดความสามารถในการให้สินเชื่อ หรือลงทุนในกิจการของผู้อื่น หรือก่อภาระผูกพันเพื่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดเกินอัตราส่วนของเงินกองทุนตามอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด กิจการต่าง ๆ จึงนิยมหันมาระดมทุนด้วยตนเองโดยการออกตราสารหนี้ ซึ่งนอกจากจะได้ประโยชน์ในการระดมทุนได้โดยไม่จำกัดจำนวนแล้ว ยังได้ประโยชน์จากการระดมทุนที่มีต้นทุนต่ำกว่าการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน เพราะสามารถจัดตัวกลางในการระดมทุนโดยผ่านสถาบันการเงินได้

คำว่า "ตราสารหนี้" ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หมายถึง เอกสารแสดงสิทธิแห่งความเป็นหนี้ที่แสดงว่าผู้ออม ผู้ลงทุนหรือผู้ถือเอกสารแสดงสิทธิในหนี้ยินยอมโอนอำนาจซื้อในปัจจุบันให้แก่ผู้กู้หรือผู้ที่ต้องการใช้เงิน โดยผู้ออมหรือผู้มีสิทธิตามเอกสารแสดงสิทธิในหนี้จะได้รับชำระเงินคืนในอนาคตพร้อมผลตอบแทนตามที่ตกลงกันหรือตามที่กำหนดไว้ในตราสารแสดงสิทธิในหนี้

สำหรับแนวคิดในการจัดเก็บภาษีเกี่ยวกับตราสารหนี้ที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปมี 6 ประการด้วยกัน คือ

1. หลักความเป็นธรรมซึ่งเน้นถึงความเป็นธรรมในระหว่างผู้เสียภาษีด้วยกันเอง และความเป็นธรรมระหว่างรัฐผู้จัดเก็บภาษีกับประชาชนผู้เสียภาษี

2. หลักความแน่นอน มุ่งเน้นถึงการสร้างความมั่นใจระดับหนึ่งว่าผู้มีเงินได้จะต้องเสียภาษีเป็นจำนวนเท่าใด เมื่อใด และด้วยวิธีการอย่างไร

3. หลักความเป็นกลาง มุ่งเน้นถึงการจัดเก็บภาษีโดยมีโครงสร้างเป็นกลางทางเศรษฐกิจมากที่สุด กล่าวคือ การจัดเก็บภาษีโดยไม่ให้คุณหรือให้โทษแก่กิจการใดกิจการหนึ่ง โดยการเลือกปฏิบัติ

4. หลักอำนาจรายได้ มุ่งเน้นถึงการจัดเก็บภาษีอากรน้อยประเภทแต่มุ่งเน้นถึงภาษีอากรแต่ละประเภทควรเป็นภาษีอากรที่สามารถทำรายได้ให้กับรัฐบาลได้สูง

5. หลักความยืดหยุ่น มุ่งเน้นถึงการจัดเก็บภาษีที่คำนึงถึงเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ภาษีอากรที่ดีจะต้องมีความยืดหยุ่นหรือปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม

6. หลักประสิทธิภาพในการบริการ มุ่งเน้นถึงการลดต้นทุนในการบริหารการจัดเก็บภาษีทั้งในด้านของรัฐบาลผู้จัดเก็บและทางด้านค่าใช้จ่ายของผู้เสียภาษี

ซึ่งหลักการจัดเก็บภาษีที่ดีที่สุดคือ หลักที่สามารถช่วยยกระดับความสมัครใจในการเสียภาษีให้สูงขึ้น และอาจเป็นภาษีที่ดีเมื่อพิจารณาตามหลักหนึ่งแต่อาจเป็นภาษีที่ไม่ดีเมื่อพิจารณาตามหลักอื่น ดังนั้นการจัดเก็บภาษีควรพิจารณาถึงความเหมาะสมว่าต้องการมุ่งเน้นที่จะจัดเก็บภาษีตามหลักใดจึงจะเกิดผลดีที่สุด

โดยปกติตราสารนี้จะถูกเก็บภาษีจากเงินได้หลัก 3 ชนิดด้วยกัน ได้แก่ ดอกเบี้ย ส่วนลด และผลกำไรจากการขาย สำหรับกรณีผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลธรรมดา นั้นการพิจารณาถึงเงินได้ที่ได้รับจากตราสารนี้ว่าเป็นเงินได้ประเภทใดมีความสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้ 3 ชนิดมีความแตกต่างกันมาก กล่าวคือ ดอกเบี้ยจะถูกจัดเก็บภาษีเมื่อได้รับดอกเบี้ยแล้วเท่านั้น ในขณะที่ส่วนลดจะถูกเก็บภาษีทันทีที่มีการขายลดให้แก่บุคคลธรรมดาคนแรก ส่วนกำไรจากการโอนจะได้รับยกเว้นภาษี เป็นต้น

นอกจากนั้นในปัจจุบันยังมีปัญหาในการพิจารณาแบ่งแยกประเภทเงินได้ทั้ง 3 ชนิดนี้อยู่บ้าง อาทิเช่น ลักษณะของเงินได้จากตราสารนี้ประเภทตัวแลกเงิน ซึ่งมีแนวควรวินิจฉัยจากหนังสือตอบข้อหารือจากกรมสรรพากร วินิจฉัยว่าส่วนเกินที่ผู้ออกตัวได้รับจากการออกตัวแลกเงินในมูลค่าเกินกว่ามูลค่าที่ออกตัวถือเป็นเงินได้ทำนองเดียวกับดอกเบี้ย หากใช้ส่วนลด

ไม่ และส่วนเกินที่ผู้ออกตัวแลกเงินได้นำตัวที่ออกสูงกว่ามูลค่านี้ไปขายต่อให้กับบุคคลอื่นในราคาต่ำกว่ามูลค่าที่ปรากฏหน้าตัวถือเป็นเงินได้เท่านั้นเองเดียวกับดอกเบี้ยเช่นกัน อย่างไรก็ตามในกรณีของส่วนลดที่เคยเป็นปัญหาในการจัดเก็บภาษีในอดีตนั้น ปัจจุบันกรมสรรพากรได้วินิจฉัยชัดเจนว่า เงินได้ส่วนลดสำหรับบุคคลธรรมดาจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อบุคคลธรรมดาคนแรกที่ได้เข้าซื้อตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ ไม่ว่าจะได้ซื้อตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลอื่นที่เป็นผู้ออกตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้หรือไม่ ส่วนผลประโยชน์ที่เกิดจากการโอนตราสารหนี้ในทอดต่อจากบุคคลธรรมดาคนแรกถือเป็นกำไรจากการขายตราสารหนี้ตามมาตรา 40 (4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร นอกจากเงินได้ 3 ชนิดดังกล่าวแล้ว ในกรณีที่ผู้ออกตราสารหนี้ขายตราสารหนี้ได้ในราคาที่สูงกว่าราคาที่กำหนดไว้ในตราสารหรือมีส่วนเกินมูลค่า (premium) ในทางบัญชีส่วนเกินมูลค่าตราสารหนี้จะต้องถูกนำไปปรับปรุกับดอกเบี้ยตราสารหนี้ที่ได้รับจากบริษัท ซึ่งในทางบัญชีจะมีการโอนส่วนเกินมูลค่าตราสารหนี้ไปหักจากรายได้ค่าดอกเบี้ย หรือที่เรียกว่า Premium Amalgamation แต่ในทางภาษียังไม่มีความวินิจฉัยเกี่ยวกับส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ว่าควรมีภาระภาษีอย่างไร

กรณีนิติบุคคลไทยหรือนิติบุคคลต่างประเทศที่ประกอบกิจการในประเทศไทยลงทุนในตราสารหนี้ จะต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการลงทุนในตราสารหนี้ของกิจการว่ามีความประสงค์ที่จะถือตราสารหนี้ไว้ในลักษณะของการลงทุนหรือการค้าหากำไร โดยปกติในทางบัญชีจะพิจารณาแยกวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยพิจารณาจากความต้องการถือครองตราสารหนี้ของกิจการ หากกิจการต้องการถือตราสารหนี้ไว้เกิน 1 รอบระยะเวลาบัญชี ถือว่าตราสารหนี้ดังกล่าวเป็นการเพิ่มเติมทรัพย์สินในลักษณะเป็นการลงทุน กิจการต้องบันทึกจ่ายในการซื้อตราสารหนี้ไว้เป็นราคาทรัพย์สินในรอบบัญชีที่ซื้อ โดยบริษัทจะหักค่าสิทธิหรือค่าเสื่อมราคาจากราคาซื้อตราสารหนี้ไม่ได้เลย จนกว่ากิจการจะได้ขายตราสารหนี้ออกไป กิจการจึงนำราคาตราสารหนี้มาตัดเป็นรายจ่ายสำหรับค่าซื้อทรัพย์สินได้ แต่หากกิจการต้องการถือตราสารหนี้ไว้น้อยกว่า 1 รอบระยะเวลาบัญชี ถือว่าตราสารหนี้ดังกล่าวมีลักษณะเช่นเดียวกับสินค้า กิจการจะต้องลงรายจ่ายค่าตราสารหนี้เป็นราคาสินค้าตามราคาทุน ณ วันที่ได้มา และเมื่อถึงวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี กิจการจะต้องคำนวณราคาทุนของตราสารหนี้ที่คงเหลือเพื่อให้ทราบต้นทุนของตราสารหนี้ที่ขายไปตามราคาทุน หรือราคาตลาดแล้วแต่อย่างใดจะน้อยกว่านอกจากนั้นการขายตราสารหนี้ที่กิจการถือไว้ในลักษณะที่เป็นสินค้า กิจการถูกจำกัดว่าห้าม

มิให้ขายตราสารหนี้ดังกล่าวในราคาต่ำกว่าราคาตลาด มิฉะนั้นอาจถูกเจ้าพนักงานประเมินได้ แต่อย่างไรก็ตาม การถือตราสารหนี้ไม่ว่าในลักษณะของทรัพย์สินหรือสินค้าจะไม่ถูกจำกัดในเรื่องการตีราคาตลาดลงของตราสารหนี้เพื่อคำนวณหากำไรสุทธิเพื่อเสียภาษี แต่จะถูกจำกัดมิให้ตีราคาสูงขึ้นไม่ว่าในกรณีใด ๆ ก็ตาม แต่หากเป็นกรณีนิติบุคคลต่างประเทศที่มีได้ประกอบกิจการในประเทศไทยเป็นผู้ลงทุนในตราสารหนี้ สิ่งที่ยังพิจารณาคือลักษณะของการประกอบกิจการ กล่าวคือบริษัทต่างประเทศส่งเงินเข้ามาลงทุนซื้อขายตราสารหนี้ในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายโดยผ่านตัวแทนหรือผ่านสำนักงานสาขาของบริษัทเอง เฉพาะกิจการขายตราสารหนี้ไม่ถือเป็นการประกอบกิจการในประเทศไทย บริษัทต่างประเทศที่มีเงินได้เกี่ยวข้องกับตราสารหนี้ดังกล่าวทั้งในรูปดอกเบี้ย ส่วนลด หรือกำไรจากการขาย มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามมาตรา 70 แห่งประมวลรัษฎากร

ในเรื่องภาษีธุรกิจเฉพาะ บุคคลที่อยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับเงินได้ที่เกี่ยวกับตราสารหนี้ ได้แก่ สถาบันการเงินต่าง ๆ รวมถึงบุคคลผู้ประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ ซึ่งมีแนวคำวินิจฉัยหนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากรว่าบุคคลธรรมดาที่สามารถถูกพิจารณาได้ว่าประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ โดยหลักในการพิจารณาจะคำนึงถึงลักษณะในการประกอบกิจการ เป็นสำคัญว่ามีลักษณะการประกอบกิจการคล้ายหรือเหมือนกับการประกอบกิจการของธนาคารพาณิชย์หรือไม่

ผลกระทบจากการนำภาษีธุรกิจเฉพาะมาใช้ ทำให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์ หรือธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ที่เคยซื้อพันธบัตรรัฐบาลจากสถาบันการเงินอื่น ๆ โดยซื้อมาในราคาต่ำกว่ามูลค่าของพันธบัตร และได้ตั้งไว้เป็นรายได้รอดตัดส่วนต่ำกว่ามูลค่าเพื่อนำมาตัดเป็นรายได้ดอกเบี้ยของบริษัท ซึ่งเดิมได้รับยกเว้นภาษีการค้า แต่ปัจจุบันต้องนำรายได้ดอกเบี้ยดังกล่าวมาเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ทำให้บริษัทดังกล่าวมีภาระภาษีเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นในการเสียภาษีธุรกิจเฉพาะจากตราสารหนี้ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากเกณฑ์ในการรับรู้เงินได้ในทางบัญชีและทางภาษีมีข้อแตกต่างกัน

ในเรื่องของอาการแสบตมภ์กับตราสารหนี้ นั้น เดิมประมวลระฎการได้กำหนดให้มีการปิดอาการแสบตมภ์ลงบนตราสารการโอนหุ้นกู้ และพันธบัตรเพียง 2 ชนิด ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการจัดเก็บภาษี ดังนั้น ปัจจุบันจึงมีพระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 285 ออกมายกเว้นการปิดอาการแสบตมภ์ลงบนตราสารดังกล่าว

จากที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นความรู้พื้นฐานในการจัดเก็บภาษีจากตราสารหนี้ ปัจจุบันยังมีปัญหาบางประการที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเก็บภาษีตราสารหนี้ซึ่งพอสรุปถึงลักษณะของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาได้ดังนี้คือ

1. ปัญหาความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติของกฎหมาย ในอดีตนั้นเคยมีปัญหาการตีความบทบัญญัติมาตรา 40 (4) (ก) แห่งประมวลระฎการ ในเรื่องเงินได้ประเภทส่วนลดว่ามีขอบเขตในการจัดเก็บเพียงใด ปัจจุบันปัญหาดังกล่าวได้ถูกขจัดให้หมดไปโดยการออกคำวินิจฉัยตีความของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีอากร อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหาคความชัดเจนของกฎหมายโดยอาศัยการตีความของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีอากรดังกล่าว แม้จะเป็นวิธีที่สะดวกและรวดเร็วที่สุด แต่ก็เป็นการแก้ปัญหาที่ยังมีความไม่แน่นอน ทั้งนี้เพราะสถานะทางกฎหมายของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีดังกล่าว ไม่เป็นการผูกมัดให้ศาลต้องพิจารณาพิพากษาตาม

นอกจากปัญหาเรื่องการตีความมาตรา 40 (4) (ก) แห่งประมวลระฎการแล้วยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎกระทรวงฉบับที่ 196 ในเรื่องการยกเว้นการเก็บภาษีอากร สำหรับเงินได้ที่เกิดจากตราสารหนี้ ซึ่งกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวนี้บัญญัติไว้ในลักษณะค่อนข้างซับซ้อนยากแก่การทำความเข้าใจ ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคประการหนึ่งในทางภาษีในการพัฒนาตราสารหนี้

แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือควรมีการเสนอแก้ไขกฎหมายให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น หรือนำเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความ ซึ่งน่าจะมีน้ำหนักที่น่าเชื่อถือมากกว่า ในกรณีที่มีการสรรพากรซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายเป็นผู้ตีความเพื่อบังคับใช้กฎหมายเอง หรือวิธีที่ดีที่สุดและง่ายที่สุดอีกวิธีหนึ่งคือ นำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล เพื่อพิพากษาวางแนวไว้เป็นบรรทัดฐานต่อไป

2. ปัญหาที่เกิดจากการพยายามหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บภาษี เนื่อง จากกรมสรรพากรพยายามวางนโยบายในการจัดเก็บภาษีให้มีความเป็นธรรมมากที่สุด ดังนั้น กรมสรรพากรจึงพยายามที่จะจัดเก็บภาษีให้ง่ายและเป็นธรรม ซึ่งเดิมเคยมีปัญหาในเรื่อง ความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บภาษีเงินได้ที่เกี่ยวข้องกับตราสารหนี้ ทั้งนี้เพราะ เดิมตราสารหนี้ บางชนิดจะถูกจัดเก็บภาษีเงินได้ประเภทดอกเบี้ย ส่วนลด และกำไรจากการโอน ซึ่งโดยปกติ กำไรจากการโอนนั้นมักจะคำนวณได้จากดอกเบี้ยค้างจ่าย หรือส่วนลดที่ควรได้รับตามระยะเวลาที่ถือครองตราสารหนี้ นั้น ดังนั้นกรมสรรพากรจึงแก้ปัญหาดังกล่าวโดยกำหนดนโยบายว่าจะ เก็บภาษีเฉพาะในส่วนดอกเบี้ยและส่วนลดเท่านั้น โดยยกเว้นภาษีกำไรจากการโอน แต่ การจัดเก็บภาษีเงินได้ในลักษณะดังกล่าว นอกจากจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการ จัดเก็บภาษี เพราะไม่ได้เก็บภาษีจากผู้มีเงินได้ที่แท้จริงตามจำนวนที่ได้รับแล้ว ยังเป็นทาง ที่ก่อให้เกิดการเลี่ยงภาษีได้โดยง่าย โดยการเปลี่ยนสภาพของดอกเบี้ยหรือส่วนลดดังกล่าว ไปอยู่ในรูปของกำไรจากการขายเพื่อประโยชน์ในการยกเว้นภาษี

แนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าควรนำระบบภาษีของประเทศ สหรัฐอเมริกามาใช้ ทั้งนี้เพราะตามระบบการจัดเก็บภาษีของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นผู้เสีย ภาษีจะถูกจัดเก็บภาษีเงินได้จากตราสารหนี้ เงินได้ประเภทดอกเบี้ย ส่วนลด และกำไรจาก การขาย แต่จะเก็บโดยคำนึงถึงลักษณะของเงินได้นั้น ๆ ตามลักษณะที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งจะก่อให้เกิด ความเป็นธรรมมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม การเก็บภาษีในลักษณะดังกล่าว ผู้ลงทุนจะต้อง อาศัยความรู้ความเข้าใจในลักษณะของเงินได้ที่เกิดจากตราสารหนี้แต่ละชนิดเป็นอย่างดี และ ในด้านของกรมสรรพากรผู้จัดเก็บภาษีจะต้องสร้างระบบให้พร้อม เพื่อจะรองรับการตรวจสอบ การเสียภาษีให้ถูกต้องครบถ้วน จึงอาจใช้ระยะเวลาพอสมควร

ส่วนในเรื่องของการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะ เดิมเคยมีปัญหาในเรื่องการ เสียภาษีซ้ำซ้อนที่เกิดจากดอกเบี้ยค้างรับ ซึ่งปัญหาดังกล่าวกรมสรรพากรได้แก้ไขโดยการ จัดเก็บภาษีในลักษณะเดียวกับการปฏิบัติในทางบัญชี อย่างไรก็ตามปัญหายังไม่หมดไป เพราะ แม้จะใช้วิธีการจัดเก็บภาษีวิธีเดียวกับวิธีทางบัญชีก็ตาม แต่เกณฑ์ในการรับรู้เงินได้ทางบัญชีกับ ทางภาษีแตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อไม่ให้ขัดกับหลักกฎหมายที่กำหนดให้การรับรู้เงินได้เพื่อ เสียภาษีธุรกิจเฉพาะให้ถือตามเกณฑ์บัญชีที่ยอมรับได้ กรณีนี้กรมสรรพากรควรตีความกรณีดังกล่าว ตามเกณฑ์บัญชี

3. ปัญหาการขาดมาตรฐานในการจัดเก็บภาษีสำหรับตราสารหนี้ ปัจจุบันการ จัดเก็บภาษีตราสารหนี้มีลักษณะหลากหลายแตกต่างกันตามประ เภทของตราสารหนี้ ทั้งนี้เพราะ ในการวางนโยบายในการจัดเก็บภาษีของรัฐบาลถูกนำไปอิงกับนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังจะ เห็นได้จากวิวัฒนาการในการจัดเก็บภาษีเงินได้ที่เกิดจากตราสารหนี้แต่ละชนิด ที่มีการ เปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ทำให้ผู้ลงทุนในตราสารหนี้เกิดความสับสนและยุ่งยากในการพิจารณา วางแผนทางภาษี หรือแม้แต่ในการปฏิบัติให้ถูกต้องตามเกณฑ์ที่กรมสรรพากรได้วางไว้ ดังนั้น จึงเป็นสาเหตุให้เกิดการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีทั้งโดยจงใจและไม่เจตนา

แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าควรวางนโยบายการ จัดเก็บภาษีให้เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับตราสารหนี้ทุกประ เภท หรือกำหนดให้มีลักษณะ ใกล้เคียงกันมากที่สุด หรืออย่างน้อยที่สุดการจัดเก็บภาษีสำหรับตราสารหนี้ที่มีลักษณะ เหมือน หรือคล้ายกันก็ควรจัดเก็บภาษีในลักษณะเดียวกัน เป็นต้น

4. ปัญหาความเหมาะสมในการจัดเก็บภาษี ปัจจุบันหลักในการจัดเก็บภาษี ตราสารหนี้บางชนิดยังถูกวิจารณ์ว่า มีการจัดเก็บภาษีที่ไม่เหมาะสม อาทิ เช่น การจัดเก็บภาษี สำหรับเงินได้ประ เภทส่วนลดสำหรับผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาจะถูกเก็บทันทีแบบ upfront แตกต่างจากเงินได้ประ เภทดอกเบี๊ยะ ซึ่งมีลักษณะเป็นผลตอบแทนการใช้เงินเช่น เดียวกัน

นอกจากนั้นในเรื่องการจัดเก็บภาษีหุ้นกู้แปลงสภาพนั้นยังมีปัญหาที่ควรพิจารณา ถึงในเรื่องของผลได้ส่วนเกินที่ผู้ลงทุนได้รับจากการแปลงสภาพหุ้นกู้เป็นหุ้นสามัญว่า ควรถูก จัดเก็บภาษีเมื่อใด ในกรณีนี้ หลาย ๆ ประเทศจะจัดเก็บภาษีเงินได้ดังกล่าวเมื่อผู้ลงทุนได้ ขายหุ้นสามัญนั้นแล้วเท่านั้น แต่ในบางประเทศได้มีการจัดเก็บภาษีสำหรับส่วนเกินที่ได้รับจาก การแปลงสภาพในทันทีที่มีการแปลงสภาพหุ้นกู้เป็นหุ้นสามัญ ซึ่งการจัดเก็บภาษีทั้งสองวิธีนี้มี ข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วยกับการจัดเก็บภาษีตามลักษณะหลังเพราะมี ความยุติธรรมมากกว่า

ส่วนการแก้ปัญหาในการจัดเก็บภาษีเงินได้ส่วนลด สำหรับผู้มีเงินได้ซึ่งเป็น นิติบุคคลต่างประ เภทที่มีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย ซึ่งกรมสรรพากรกำหนดให้เสียภาษี ส่วนลดเมื่อถึงกำหนดได้ถอนแล้วเท่านั้น ทำให้เกิดการเลี่ยงภาษีได้ง่ายและยังสร้างความ แตกต่าง ในการจัดเก็บภาษีเงินได้สำหรับผู้มีเงินได้ในประ เภททั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งใช้เกณฑ์เงินสดในการรับรู้เงินได้ แนวทางแก้ไขปัญหาคือควรกำหนดให้มีการจัดเก็บภาษี

เงินได้ส่วนลดแบบ upfront ทุกกรณีไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ไม่ว่าประเภทใด เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันหมด

5. ปัญหาในการจัดเก็บภาษีหุ้นกู้ที่ออกควบใบสำคัญแสดงสิทธิ (warrant) เดิม บริษัทต่าง ๆ นิยมออกหุ้นกู้ควบใบสำคัญแสดงสิทธิ (warrant) เพราะเป็นวิธีการที่บริษัทสามารถระดมทุนได้โดยมีต้นทุนที่ต่ำ เนื่องจากสามารถกำหนดดอกเบี้ยในหุ้นกู้ต่ำโดยการถวมใบสำคัญแสดงสิทธิ (warrant) ทำให้งบการเงินของบริษัทไม่ได้แสดงถึงสถานะที่แท้จริงของกิจการ ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้ออกประกาศของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ออกมาเพื่อบังคับให้กิจการที่ออกหุ้นกู้ควบใบสำคัญแสดงสิทธิ (warrant) จะต้องแยกมูลค่าหุ้นกู้ออกจากใบสำคัญแสดงสิทธิ (warrant) โดยกำหนดราคาของใบสำคัญแสดงสิทธิ (warrant) เป็นเงินได้ประเภทส่วนลดเพื่อเสียภาษีด้วย

อย่างไรก็ตามการวางมาตรการการให้เก็บภาษีหุ้นกู้ควบใบสำคัญแสดงสิทธิ (warrant) ถือเป็น การเพิ่มภาระภาษีให้แก่ผู้ลงทุน ซึ่งอาจถือเป็นอุปสรรคในการพัฒนาตราสารหนี้เช่นกัน นอกจากนี้ในทางปฏิบัติยังเกิดปัญหาบางประการในการบันทึกบัญชีตามวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาควรถที่จะจัดประชุมเพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงในปัจจุบันและร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดพอสรุปได้ว่า หลักการจัดเก็บภาษีตราสารหนี้ในปัจจุบัน ได้ถูกพัฒนาขึ้นจากเดิมเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าการออกกฎหมายและคำวินิจฉัยโดยกรมสรรพากรเพื่อแก้ไขปัญหาดัง ๆ หลายประการดังปรากฏรายละเอียดข้างต้น แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการแก้ไขปัญหการจัดเก็บภาษีตราสารหนี้มากมายแล้วก็ตาม การจัดเก็บภาษีตราสารหนี้ยังคงมีปัญหามิทางปฏิบัติอีกบางประการที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตราสารหนี้ในประเทศไทย ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอถึงสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขไว้แล้ว ณ ที่นี้